

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.156/2022/8.
Az I. rendű felperes:	I. r. felperes (I. r. felperes címe)
A II. rendű felperes:	II. r. felperes (II. r. felperes címe)
A III. rendű felperes:	III. r. felperes (III. r. felperes címe)
A IV. rendű felperes:	IV. r. felperes (IV. r. felperes címe)
Az V. rendű felperes:	V. r. felperes (V. r. felperes címe)
A VI. rendű felperes:	VI. r. felperes (VI. r. felperes címe)
A felperesek képviselője:	felperesi képviselő1 ügyvéd (felperesi képviselő1 címe) és felperesek képviselője (felperesi képviselő2 címe, eljáró szakszervezeti képviselő: felperesi képviselő2)
Az alperes:	alperes (alperes címe)
Az alperes képviselője:	alperesi képviselő kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	felperesek (22. sorszám alatt), alperes (23. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Győri Törvényszék 5.K.702.004/2020/20. számú - egyesített - perben hozott ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A 686.376 (hatszáznyolcvanhatezer-háromszázhetvenhat) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A perrel érintett időszakban az I., II., IV., V. és VI. rendű felperesek kinevezés, a III. rendű felperes megbízás alapján az alperes városi kirendeltségének állományában szerparancsnok beosztásban teljesítettek szolgálatot; őket a munkáltató az eredeti beosztásukhoz tartozó feladataik ellátása mellett a módosított munkaköri leírásaikban szereplő szolgálatparancsnoki beosztásba tartozó feladatok ellátására kötelezte. Szolgálati panaszukat – amelyben a szolgálatparancsnoki beosztáshoz tartozó feladatok teljesítéséért megbízási díjat igényeltek – az alperes vezetője elutasította.

A felperesek keresetei, az alperes védírtai

[2] A felperesek – az elsőfokú bíróság által utóbb egyesített perekben előterjesztett, pontosított – kereseteikben megbízási díjat igényeltek: az I. rendű felperes a 2018. február és 2020. szeptember közötti időszak tekintetében 1.082.200 forint és annak 2019. március 15. napjától számított késedelmi kamata, a II. rendű felperes a 2017. szeptember és 2020. szeptember közötti időszak tekintetében 1.004.900 forint és annak 2019. március 15. napjától számított késedelmi kamata, a III. rendű felperes a 2017. október és 2020. szeptember közötti időszak tekintetében 2.241.700 forint és annak 2019. március 15. napjától számított késedelmi kamata, a IV. rendű felperes a 2019. március és 2020. szeptember közötti időszak tekintetében 1.391.400 forint és annak 2019. március 15. napjától számított késedelmi kamata, az V. rendű felperes a 2019. július és 2020. augusztus közötti időszak tekintetében 695.700 forint és annak 2019. december 15. napjától számított késedelmi kamata, a VI. rendű felperes a 2018. április és 2020. szeptember közötti időszak tekintetében 2.164.400 forint és annak 2019. július 15. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kereseteiket a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. §-ában foglaltakra, a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: BMr.1.) 2. § (1) bekezdés ba) alpontjára, 5. számú mellékletének III. fejezet 18. pontjára és II. fejezetére, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 33/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: BMr.2.) 10. § (2) bekezdésére, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a

továbbiakban: BMr.3.) 35. § (6) bekezdésére, a alperesi szervezet Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról szóló 28/2019. számú Igazgatói Intézkedés (a továbbiakban: SZMSZ) 25. fejezetének 11. pontjában, 20. fejezet 94-96. pontjaiban, a városi Katasztrófavédelmi Kirendeltség 2/2015. számú kirendeltség-vezetői intézkedéssel közzétett Ügyrendjének 60-65. pontjaiban és 80. pontjában rögzítettekre alapították. Hivatkoztak a Kúria BH2018. 259., Mfv.I.10.751/2016/4., Kfv.VII.37.193/2020/8., Kfv.VII.39.246/2020/4. számú eseti döntéseire. Előadták, hogy a peresített időszakokban a szerparancsnok beosztásuk mellett a munkaköri leírásuk és a munkáltató egyedi utasítása, vezénylése alapján a szolgálatparancsnoki beosztáshoz tartozó feladatokat is ellátták az alperes szolgálati helyén. A megbízási díj havi mértékét a rendvédelmi illetményalap 200%-ában határozták meg, azokat a hónapokat figyelembe véve, amikor ténylegesen ellátták a sajátjuktól eltérő beosztás feladatait. A hivatkozott szolgálati feladatok ellátásáról tételes kimutatásokat csatoltak.

[3] Az alperes a védirataiban a keresetek elutasítását kérte. A felperesek által csatolt kimutatásokban szereplő tényleges feladatellátásokat nem, hanem a keresetek jogalapját ésösszecszerúségét vitatta. Arra hivatkozott, hogy a felperesek munkaköri leírásainak módosítása a szolgálatparancsnoki feladatok ellátását is tartalmazta, az általuk végrehajtandó feladatok nagy része – néhány adminisztratív, valamint a napi gyakorlatok szervezésével, megtartásával kapcsolatos teendő kivételével – egyezőséget mutat a szolgálatparancsnok munkaköri leírásában foglaltakkal. A felperesek eseti helyettesítéseket láttak el, melyek nem tekinthetők folyamatos feladatellátásnak; a szolgálatparancsnok helyettesítésére csak azokban az esetekben kaptak parancsot, amikor ő a szolgálati feladatainak betegsége vagy évi rendes szabadságának időtartama alatt nem tudott eleget tenni. Hivatkozott a Kúria Mfv.II.10.172/2013/2. és Mfv.II.10.320/2012/4. számú döntéseire, amelyek szerint az eseti jelleggel alkalmanként teljesített többletfeladat megbízási díj iránti igényt nem alapozhat meg.

[4] A megbízási díjak felperesek által igényelt összegét számszakilag nem kifogásolta, annak mértékét azonban eltúlzottnak találta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében az I. rendű felperes tekintetében 811.650 forint, a II. rendű felperes tekintetében 753.765 forint, a III. rendű felperes vonatkozásában 1.681.275 forint, a IV. rendű felperes vonatkozásában 1.043.550 forint, az V. rendű felperes tekintetében 521.775 forint, a VI. rendű felperes vonatkozásában 1.623.300 forint és ezen összegek keresetekben megjelölt késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a kereseteket elutasította.

[6] Döntését a Hszt. 45. § (1) bekezdésében, 71. § (1) bekezdés c) pontjában, (2), (5)-(6) bekezdéseiben, a BMr.1. 2. § (1) bekezdés ba) alpontjában, 5. számú melléklet III. fejezetének 18. pontjában és II. fejezetének 37. pontjában, a BMr.2. 10. § (2) bekezdésében, valamint a BMr.3. 35. § (6) bekezdésében foglaltakra alapította. Hivatkozott a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a

továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésében, továbbá a Kp. 133. § (1) bekezdésében rögzítettekre. Megállapította, hogy a szerparancsnok és a szolgálatparancsnok egymástól eltérő beosztások, melyekhez különböző feladatellátások tartoznak. A két beosztás más képzettséghez kötött, a hozzájuk kapcsolódó felelősségi körök is eltérnek. A felperesek a peresített időszakokban a szerparancsnoki beosztásuk mellett a szolgálatparancsnoki beosztáshoz tartozó feladatokat is teljeskörűen ellátták. Hangsúlyozta, hogy a felperesek eredeti (a III. rendű felperes esetén megbízással ellátott) szerparancsnoki beosztásának tartalma nem tágítható olyan munkaköri leírás-módosítással, amelyben e beosztásuk mellett a szolgálatparancsnoki munkaköri feladatokat is kötelesek ellátni megbízási díj nélkül. Utalt az SZMSZ 25. fejezet 11. pontjára, 20. fejezet 94-96. pontjaira, a Kúria Mfv.I.10.751/2016/4., Kfv.VII.37.193/2020/8. és Kfv.VII.39.246/2020/4. számú eseti döntéseire.

[7] A felperesek által a rendvédelmi illetményalap 200%-ában meghatározott megbízási díj mértékét eltúlzottnak találta, azt az illetményalap 150%-ával ítélte arányban állónak. Döntését azzal indokolta, hogy a felperesek a szolgálatparancsnoki feladatok ellátásával magasabb besorolású (tiszt) feladatokat láttak el, melyekhez magasabb szakképzettséggel kellett rendelkezniük, a feladatokhoz többletfelelősség társult, és irányítói szerepet is betöltöttek. Megállapította, hogy a felperesek a perrel érintett időszakokban jelentős mennyiségű többletfeladatot láttak el, amivel a megbízási díj alperes által megjelölt minimum (50%-os) mértéke nem állna arányban. A felperesek által igényelt maximális (200%-os) mérték szintén nem alkalmazható, mert voltak olyan hónapok, amikor csupán 1-2 napon végeztek szolgálatparancsnoki feladatot; mely beosztás – a magasabb felelősségi kör és képzettség ellenére – nem minősül magasabb vezető állású beosztásnak.

A fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek

[8] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek és az alperes is fellebbezéssel élt.

[9] A felperesek fellebbezésükben kizárólag a megbízási díj elsőfokú ítéletben megállapított mértékét és összegét támadták, annak megváltoztatásával az eredeti kereseti kérelmükben foglalt – és késedelmi kamattal növelt – összegek megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

[10] Előadták, hogy a BMr.3. 35. § (6) bekezdése szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, a megbízással járó többletterhek, a helyettesített szolgálati beosztás besorolása alapján a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak figyelembevételével kell meghatározni. Az elsőfokú bíróság nem vette kellő súllyal figyelembe az elvégzett munka mennyiségét, minőségét, milyenségét. A szerparancsnok és a szolgálatparancsnok beosztás közötti – három lépcsőfokos – hierarchiai távolság jelentős, a szerparancsnok beosztás érettségihez, azaz középfokú végzettséghez és tiszthelyettesi rendfokozathoz, a szolgálatparancsnok beosztás főiskolai – elsőfokú – végzettséghez és tiszt rendfokozathoz kötött. A két illetmény között bruttó 155.000 forint eltérés van a szolgálatparancsnok javára. A szerparancsnoki munkavégzés inkább gyakorlatias jellegű, a szolgálatparancsnok beosztásnál megjelenik az adminisztratív, törzskultúrát igénylő feladat is. Más megyékben a

szolgálatparancsnok helyettesítését a rajparancsnok beosztású személyek végzik. Az általuk igényelt megbízási díj szabályozók szerinti maximuma is csak a fele annak, amennyiért más megyékben ugyanezt a feladatot ellátják. Azt is kifogásolták, hogy több esetben a szolgálatváltáskor, illetve 1-2 nappal azelőtt tudták meg, hogy a munkáltató többletfeladatot ró rájuk, így a felkészültségüket folyamatosan és állandóan szinten kellett tartaniuk, sok esetben a szabadidejük rovására.

[11] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetek elutasítását kérte, mind azok jogalapját, mind pedig összecszerűségét vitatva.

[12] Állította, hogy az elsőfokú ítélet téves tényálláson és téves jogszabályértelmezésen alapul, a Kp. 2. § (4) bekezdésébe ütközik. A jogalap körében azzal érvelt, hogy a kialakult bírói gyakorlat alapján a felperesek által ellátott eseti helyettesítés nem tekinthető folyamatos feladatellátásnak, mert a szolgálatparancsnok helyettesítésére csak akkor kaptak parancsot, amikor ő a szolgálati feladatainak betegsége vagy évi rendes szabadságának időtartama alatt nem tudott eleget tenni. A felperesek esetében nem valósult meg a Hszt. 71. §-a szerinti megbízási törvényi feltétele, mert a megjelölt időszakokban összesen 30 szolgálat alkalmával láttak el szolgálatparancsnoki feladatokat, amelyek nem folyamatosan és rendszerszerűen jelentkeztek. Rámutatott, hogy a Kúria Mfv.II.10.093/2011/12., Mfv.II.10.759/2011/12., Mfv.II.10.172/2013/2., és Mfv.II.10.320/2012/4. számú döntései értelmében az eseti jelleggel alkalmanként teljesített többletfeladat nem alapozhatja meg a megbízási díj iránti igényt. Utalt az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 369/2011. (XII. 13.) Korm. rendelet 13. § (5) bekezdésében foglaltakra, amely szerint a helyettesítés rendjének szabályozása az állományilletékes parancsnok törvényi kötelezettsége. A hivatásos tűzoltó-parancsnokságok és katasztrófavédelmi őrsök készenléti szerállományáról és szolgálati szervezésének szabályairól szóló, korábban hatályos 7/2016. BM OKF Főigazgatói Intézkedés 15. pontja, valamint a hatályban lévő 33/2020. BM OKF Főigazgatói Intézkedés (a továbbiakban: hatályos főigazgatói intézkedés) 18. pontja szerint, amennyiben az adott szolgálati helyen nincs rendszeresítve rajparancsnoki beosztás, a szolgálatparancsnokot helyettesítheti olyan szerparancsnok, aki rendelkezik a vonatkozó belügyminiszteri rendelet szerint meghatározott tűzoltásvezetői jogosultsággal. Hivatkozott az SZMSZ 111. d) pontjára, valamint a városi Katasztrófavédelmi Kirendeltség 3/2019. számú kirendeltség-vezetői intézkedéssel közzétett Ügyrendjének 87. d) pontjában foglaltakra is. Kiemelte, hogy a szerparancsnok feladat- és hatásköre – a szolgálatparancsnok vagy rajparancsnok távolléte és megbízatása estén – megegyezik a szolgálat- vagy rajparancsnok feladat- és hatáskörével. A felperesek 2017. február 1. napjától hatályos munkaköri leírásai rögzítik, hogy a szolgálati előjáró egyedi döntése alapján kötelesek az alperes illetékességi területén lévő kirendeltségeken teljes jogkörrel szolgálati- és helyettesítési feladatokat végrehajtani. A felperesek e munkaköri leírásokat átvették, aláírásukkal nyugtázták, hogy annak tartalmát megismerték, azt megértették és tudomásul vették, azzal kapcsolatos egyéb megjegyzésük nem volt. Azon állításuk, miszerint a két beosztás és feladatkör jól elhatárolható, nem megalapozott; a két munkaköri leírás összevetéséből is kitűnik, hogy szorosan kapcsolódnak egymáshoz. A szolgálatparancsnok helyettesítése nem jelent olyan eltérő feladatmegvalósítást, ami megalapozná a megbízási díj iránti igényt. A hatályos főigazgatói intézkedés 17. pontja szerint a szolgálatparancsnok az I. számú szerv szerparancsnoka is; továbbá az eseti helyettesítés az állomány továbbképzéséhez, az előmenetelhez szükséges szakmai tapasztalatok megszerzéséhez és a feladatok szakszerű elsajátításához is hozzájárul. A tűzoltás-taktikai szabályzatról szóló 6/2016. (VI.26.) BM OKF utasítás 1.1.1. pontja alapján a

tűzoltás, illetve a műszaki mentés vezetésére a szerparancsnok, a rajparancsnok, a szolgálatparancsnok, tűzoltóparancsnok, vagy az általa megbízott személy jogosult, aki rendelkezik az ehhez szükséges képesítéssel. A tűzoltás, műszaki mentés során a riasztás beérkezését követően a feladatok milyensége és a felelősség foka szempontjából nem releváns, hogy a felperesek adott napon éppen szerparancsnoki vagy szolgálatparancsnoki beosztásban voltak-e, hiszen a tűzoltásvezetés során mindkét beosztás esetén a beavatkozó erőket/rajokat a tűzoltás vezetője irányítja. Ebből következik, hogy a felperesekre riasztás esetén a raj kárhelyen történő irányítása során semmilyen többletfeladat nem hárul.

[13] A megbízási díj összegét arra figyelemmel vitatta, hogy a megbízási díj célja a saját beosztás ellátása mellett végzett többletfeladat ellentételezése, amely a felperesek esetében nem valósult meg, ugyanis az általuk megjelölt szolgálati napokon eseti helyettesítéseket láttak el, melyek nem az eredeti beosztásuktól függetlenül, hanem azok részeként valósultak meg. Az elsőfokú bíróság által a rendvédelmi illetményalap 150%-ának megfelelő mértékű megbízási díj eltúlzott, mivel nem veszi figyelembe a munkáltatónál kialakult gyakorlatot (50%-os megbízási díj mérték alkalmazása), illetve a per tárgyát érintő időszakban a felperesek által ellátott helyettesítés mértéke egyszer sem haladta meg a BMr.3. szerinti 30 napos időtartamot.

[14] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az alperes fellebbezésének elutasítását kérték.

[15] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében – a fellebbezésében foglaltakat megismételve – a felperesek fellebbezésének elutasítását kérte.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[16] A peres felek fellebbezése – az alábbiak szerint – nem alapos.

[17] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján, a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között vizsgálta felül.

[18] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen felhívott jogszabályi rendelkezések megfelelő alkalmazásával, a Kúria e tárgykörben hozott határozatainak figyelembevételével megalapozottan és jogszerűen kötelezte az alperest megbízási díj fizetésére. Döntésének helytálló indokaival a Fővárosi Ítéltábla egyetértett, a fellebbezésekben foglaltakra figyelemmel pedig az alábbiakra mutat rá.

[19] Az alperes fellebbezésében eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértésre is hivatkozott; az elsőfokú döntést jogalapjában és összecszerűségében is vitatta. Eljárásjogi szabályszerűségként a Kp. 2. § (4) bekezdését jelölte meg, anyagi jogi hivatkozásaként – a munkáltatóra és az adott szervezeti egységre vonatkozó szabályozók felhívása mellett – a Hszt. 71. §-ának megsértését állítva azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság e jogszabályi rendelkezések téves értelmezésével állapította meg a felperesek megbízási díjra való jogosultságát.

[20] A másodfokú bíróság elsőként a felhívott eljárásjogi szabályszerűtést vizsgálta, és megállapította, hogy az alperes tévesen hivatkozott a Kp. 2. § (4) bekezdésének megsértésére, mivel az elsőfokú bíróság a jogvitát a kereseti kérelmek és a jognyilatkozatok keretei között bírálta el, azokat tartalmuk szerint vette figyelembe. Az alperes e körben a jogszabályszerűt megjelölésén túlmenően nem fejtette ki részletes álláspontját, nem munkálta ki, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja szerint mely kérelmeket/jognyilatkozatokat nem vett figyelembe, melyeken terjeszkedett túl vagy melyeket nem tartalmuk szerint értékelt. Ehelyett az elsőfokú ítélet indokolásában bemutatott érveket kívánta érdemben cáfolni, ami azonban a fenti jogszabályszerűt alátámasztására nem alkalmas.

[21] Az anyagi jogi vizsgálatra áttérve az ítéltábla rögzíti, hogy a perben nem voltak vitatottak azok a feladatkimutatások, amelyekre tekintettel az elsőfokú bíróság a megbízási díjat a felperesek részére megállapította; a vita tárgyát az képezte, hogy az azokban megjelölt feladatok a felperesek beosztásába tartoztak-e, és azok elvégzése következtében a felperesek jogosulttá váltak-e megbízási díjra.

[22] Ahogyan azt a törvényszék ítéletében a töretlen kúriai gyakorlatra hivatkozással helyesen hangsúlyozta, a megbízási díjra jogosultság tekintetében kizárólag az bír relevanciával, hogy az elvégzett feladatok a felperesek beosztásához tartoztak-e. A hivatásos állomány tagjának többlettevékenységéért járó megbízási díj jogalapja körében kiforrott ítélezési gyakorlat szerint a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján, amennyiben a szolgálati beosztáson kívüli rendszeres tevékenység nem tartozik az adott szolgálati beosztáshoz, az többletfeladatnak minősül, és megbízási díj iránti igényt alapoz meg.

[23] Az elsőfokú bíróság – az ítéletének [15] bekezdésében foglaltakra figyelemmel – okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek által megjelölt, a munkáltató egyoldalú utasítása alapján elvégzett feladatok nem tartoztak a szerparancsnoki beosztásukhoz.

[24] Az ítéltábla nem értett egyet azon alperesi hivatkozással, miszerint a szolgálatparancsnoki beosztáshoz tartozó feladatok munkaköri leírásokban való rögzítésére figyelemmel a keresetlevélben megjelölt feladatok végrehajtásával a felperesek nem a beosztásuktól eltérő tevékenységet láttak el, ami nem minősül többletfeladatnak. Az elsőfokú bíróság – a Kúria által kimunkált joggyakorlatra alapítottn – helytálló megállapítást tett a

körben, hogy a szerparancsnok és a szolgálatparancsnok egymástól eltérő beosztások, amelyekhez különböző feladatellátások tartoznak. A két beosztás más képzettséget követel meg, a hozzájuk kapcsolódó felelősségi körök is eltérnek. Helyesen rögzítette, hogy a felperesek szerparancsnoki beosztásuk mellett a szolgálatparancsnoki beosztáshoz tartozó feladatokat is teljeskörűen ellátták. E körben nem bírt jelentőséggel az, hogy a III. rendű felperes a perrel érintett időszakban a szerparancsnoki beosztás feladatait nem kinevezés, hanem megbízás alapján látta el, mivel az e beosztáshoz nem tartozó többletfeladat ellátás ettől függetlenül megvalósult.

[25] Ahogyan arra az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott, a hivatásos állomány tagjának a szolgálatteljesítése során a munkaköri leírásban rögzített és a munkáltató rendelkezése alapján a beosztáshoz tartozó, illetve a munkaköri leírásban konkrétan nem nevesített feladatokat is végre kell hajtania, a beosztáshoz nem tartozó feladatkör ellátása azonban többletszolgálatnak minősül, amelynek elvégzéséért – amennyiben az az adott szolgálati beosztáshoz nem tartozó rendszeresen elvégzett további tevékenység – a hivatásos állomány tagja ellenszolgáltatásra jogosult (Mfv.II.10.304/2017/15., BH2018. 259., Mfv.I.10.751/2016/4. számú határozatok). A munkáltató esetenként valóban utasíthatja a foglalkoztatottat a beosztásához tartozó feladatok mellett más feladatok elvégzésére is, ezzel azonban nem sértheti az eredeti kinevezése, illetve a perbeli esetben a III. rendű felperes tekintetében a szerparancsnok beosztásra szóló megbízása szerinti beosztását és a beosztástól eltérő feladat tartós ellátása következtében a díjazásra (ellenszolgáltatásra) való jogosultságát. A munkáltató utasítási joga az alperesi állásponttal szemben nem korlátlan, ezért csak olyan feladatot határozhat meg egy adott munkakörhöz rendelt, amely annak keretei közé tartozik. Egyoldalú utasítási jogával csak az állománytáblában rendszeresített beosztáson belül határozhatja meg azokat a ténylegesen ellátandó feladatokat, amelyeket a hivatásos állomány tagja köteles ellátni. A munkakör kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség, jogellenesnek számít az a gyakorlat, amikor a munkáltató a munkakör részének tekinti egy másik munkakör – akár átmeneti, akár tartós – feladatainak ellátását (Mfv.I.10.751/2016/4., Mfv.II.10.516/2017/4., Kf.VII.39.247/2020/4., Kf.VII.39.389/2021/4., Kfv.VII.37.193/2020/8., Kf.VII.39.246/2020/4., Kf.VIII.39.804/2021/4. számú kúriai határozatok).

[26] A fentiekre tekintettel alaptalanul utalt az alperes arra, hogy a felperesek a szolgálatparancsnoki feladatok teljesítésével többletfeladatnak nem minősülő tevékenységet láttak el. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesek által a perrel érintett időszakokban a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett – a feladatkimutatásokban tételesen megjelölt – feladatok nem a kinevezésük, a III. rendű felperes esetében helyesen nem a szerparancsnok beosztás ellátására szóló megbízása szerinti beosztáshoz tartoztak. A Kúria korábbi határozataiban (Kf.VII.37.642/2020/5., Kf.VII.39.525/2021/3.) leszögezte, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott kritériumok konjunktívák, amelyből következően a felpereseket megbízási díj illeti meg, amennyiben rendszeresen nem a kinevezésük szerinti beosztásához tartozó feladatkört látnak el többletfeladatként, ahogyan ez a perbeli esetben megvalósult.

[27] A perben nem vitatottan a felperesek a szerparancsnoki feladataik elvégzése alól mentesítésre nem kerültek, azokat havi szinten el kellett látniuk, így a fenti alapvetésnek

megfelelően az elsőfokú bíróság a feltárt tényállás alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperesek eredeti szolgálati beosztásuk ellátása mellett visszatérő, rendszeresen jelentkező, beosztásukba nem tartozó többletfeladatokat végeztek, amelyek – a Hszt. 71. § (1) bekezdése alapján – a megbízási díjra való jogosultságukat megalapozták.

[28] Az alperes alaptalanul érvelt azzal, hogy a felperesek által ellátott eseti helyettesítés nem tekinthető folyamatos feladatellátásnak, mert a felperesek a szolgálatparancsnok helyettesítésére csak azokban az esetekben kaptak parancsot, amikor ő a szolgálati feladatainak betegsége vagy rendes szabadságának időtartama alatt nem tudott eleget tenni. Az ítéltábla megállapította, hogy a felek által elfogadott kimutatások alapján – az alperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben – a többletfeladatok ellátására rendszeresen, folyamatosan visszatérő jelleggel került sor, azaz aggálytalanul megállapítható a Hszt. 71. § (6) bekezdése szerinti 30 napot meghaladó megbízás megvalósulása. A 30 napos időhatár a töretlen ítélkezési gyakorlat alapján az eltérő feladat ellátásának szükséges időtartama alapján vizsgálható, amely feltétel a felperesek esetében megvalósult. Az alperes által hivatkozott kúriai ítéletek a perbelitől eltérő tényállásra vonatkoznak, ezért a jelen ügy elbírálása során nem relevánsak. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes e hivatkozásai tévesen az elsőfokú ítélet összesszerűségének vitatása körében szerepeltek, holott azok kizárólag a jogalap körében értelmezhetők.

[29] Mindezekre figyelemmel az alperes a jogalap körében tévesen hivatkozott a Hszt. 71. §-ának sérelmére; a megbízási díjra való jogosultság elsőfokú ítéletben történt megállapítása – az alperes álláspontjával szemben – az irányadó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésén és alkalmazásán alapult.

[30] A megbízási díj mértékét érintően az alperes a jogalap tekintetében előadottakra figyelemmel hivatkozott az elsőfokú ítélet jogszabálysértő jellegére, az összesszerűség körében megsértett konkrét jogszabályi rendelkezést külön nem jelölt meg. A felperesek javára megítélt 150%-os mértéket eltúlozottnak találta, azt az általa alkalmazott – közelebbről be nem mutatott – gyakorlat szerint az illetményalap 50%-os mértékében tartotta elfogadhatónak. Fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített tényálláson alapuló megállapításaitól eltérő állításokat fogalmazott meg, anélkül azonban, hogy ezen releváns tényállást, vagy a törvényszék bizonyítékértékelési és mérlegelési tevékenységét, illetve az általa alkalmazott mérlegelési szempontokat eljárásjogi jogszabálysértést megjelölve és arra vonatkozó indokolással alátámasztva vitatta volna. Mivel az általános vitatás mellett a fellebbezést e körben megalapozó konkrét jogszabálysértést – és ahhoz kapcsolódó releváns indokolást – nem adott elő, a másodfokú bíróság megsértett jogszabályi rendelkezés nélkül maradt, amikor e fellebbezés alapján az ítélet összesszerűségi indokainak helyességét vizsgálta. Ennek perjogi szempontból való jelentőségét pedig az adja, hogy a másodfokú eljárás során a bíróság eljárásának keretét a fellebbezésben foglaltak – a megsértett jogszabályi rendelkezések – adják. Az alperes ezen mulasztása következtében a másodfokú bíróság a fellebbezés korlátai között eljárva csak azt állapíthatta meg, hogy a fellebbezésben megfogalmazott állításaival a Hszt. 71. §-ának sérelmét nem tudta alátámasztani, az elsőfokú bíróság logikus, okszerű következtetéseit nem tudta cáfolni. Az ítéltábla megjegyzi továbbá, hogy az alperes által hivatkozott azon körülmények, melyek szerint a felperesek által ellátott feladatok eseti jellegűek voltak, és a helyettesítés mértéke nem haladta meg a 30 napot, a

keresetek jogalapja körében képezték vizsgálat tárgyát, a mérték tekintetében relevanciával nem bírtak. E körben a másodfokú bíróság visszaütal az ítélete [28] bekezdésében kifejtettekre.

[31] A felperesek az elsőfokú ítéletet kizárólagösszecszerűségében vitatták, és az elsőfokú bíróság mérlegelését támadták. A törvényszék bizonyítékértékelési és mérlegelési tevékenységét, illetve az általa alkalmazott mérlegelési szempontokat eljárásjogi jogszabálysértést – a Kp. és annak 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. releváns rendelkezéseit – megjelölve és arra vonatkozó indokolással alátámasztva szintén nem vitatták, ehelyett anyagi jogi jogszabályok (a BMr.3. rendelet 35. § (6) bekezdése és a Hszt. 71. § (4)-(5) bekezdései) megsértését jelölték meg. Emiatt a fellebbezésük nélkülözte azt a konkrét hivatkozást, amely okból az elsőfokú ítélet nem felelt meg a törvényi előírásoknak.

[32] Az irányadó ítélkezési gyakorlat alapján a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés, hogy az eredeti munkakör mellett ellátott többletfeladatokra tekintettel a megbízási díjat milyen mértékben határozza meg (Kf.VII.37.780/2020/5.). Az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felpereseknek, ezért azt a bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg. A helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, annak az eredeti munkaköri feladatokhoz viszonyított időigénye, gyakorisága, az arra előírt többlettudás, a megbízással járó többletteher, a helyettesített szolgálati beosztás besorolása szerint a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak figyelembevételével kell meghatározni. A többletterhet a jogalkotó az illetményalap 50-200%-áig terjedő összeggel kompenzálja. A bíróságnak valamennyi szempontot összességében kell mérlegelni, és a feladatokat egyedileg megvizsgálva arról döntenie, hogy a ténylegesen ellátott többletfeladat milyen mértékű megbízási díjat von maga után.

[33] Az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályban rögzített feltételeket egyenként és összességükben vizsgálta, a mérlegelés törvényben biztosított kereteit nem lépte túl, helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek által elvégzett munkával 150%-os mértékű megbízási díj áll arányban. A felperesek fellebbezése alapján a másodfokú bíróság számára a felülbírálat terjedelme csupán az elsőfokú bíróság által elvégzett mérlegelés jogszerűségének, tehát megalapozottságának és okszerűségének, valamint a felperesek azzal kapcsolatos érvelésének vizsgálatára terjedhetett ki. Amennyiben a fellebbezés az elsőfokú bíróság által figyelembe vett mérlegelési szempontok valóságát, jogszabály szerinti alkalmazandóságát, és az értékelés, valamint a mérlegelés megalapozottságát és okszerűségét nem dönti meg, a bírói mérlegelés felülmérlegelésére a másodfokú eljárásban nincs lehetőség.

[34] A felperesek fellebbezésükben azzal érveltek, hogy az általuk ellátott többletfeladatok mennyisége, minősége, milyensége és az azokhoz kapcsolódó felelősség a 200%-os mértékű megbízási díjra való jogosultságukat alapozza meg. Az irányadó tényállás alapján valóban rögzített tény, hogy a felperesek 24 órás szolgálatot láttak el, havi 7-8 szolgálatuk volt, melyekből átlagosan 3 alkalommal végeztek szolgálatparancsnoki feladatokat, ami a havi munkaidejük 30-40 %-át tette ki. Fellebbezésükben kifejtették, hogy

álláspontjuk szerint mely körülmények (nevezetesen a két beosztás közötti három lépcsőfokos hierarchiai távolság, a beosztások ellátásához szükséges végzettség és rendfokozatbeli különbség, az illetmények közötti eltérés, a felkészültség folyamatos és állandó szinten tartása) alapozzák meg a 200%-os mértéket, ugyanakkor saját állításaikat az elsőfokú ítéletben szereplő megállapításokkal nem vetették össze, nem ütköztették, nem fejtették ki, hogy a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok elsőfokú bíróság általi értékelésével és az ítéletben meghatározott mérlegelési szempontokkal szemben miért az általuk előadott értékelés és mérlegelési szempontok helytállóak, és azt sem jelölték meg, hogy a 150%-os és a 200%-os mérték között mi az a többlet, ami az elsőfokú bíróság mérlegelését megalapozatlanná, kirívóan okszerűtlenné teszi. Fellebbezésükben – saját mérlegelésük jogszerűségéhez, egyben a törvényszék mérlegelése jogszerűségének megdöntéséhez – nem az általuk jelentősnek tekintett mérlegelési szempontokat kellett volna megismételniük, hanem azt kellett volna kimunkálniuk, hogy ezek értékelése során az elsőfokú bíróság hol és miért vétett mérlegelési hibát, melyek azok az elemek, körülmények, amelyek – az értékelt körülmények figyelembevételével – más összesszerűségi eredményre vezettek volna.

[35] A megbízási díj mértékének jogszerűsége körében az ítéltábla nem találta relevánsnak azt sem, hogy a szolgálatparancsnoki beosztáshoz adminisztratív, törzskultúrát igénylő feladatok is társultak, mivel a megbízási díj szempontjából a beosztásba nem tartozó többletfeladatokkal kapcsolatos tényezők (többletfeladat nagysága, annak az eredeti munkaköri feladatokhoz viszonyított időigénye, gyakorisága, az arra előírt többlettudás, a megbízással járó többletteleher, a helyettesített szolgálati beosztás besorolása) értékelendők, amelyeket az elsőfokú bíróság okszerűen értékelt. Jogszabályi előírás hiányában a megyénként eltérő gyakorlatra történt felperesi hivatkozás mint mérlegelési szempont szintén nem volt elfogadható.

[36] A fent kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[37] Az alperes névváltozása az Alaptörvény 2023. január 1. napjával hatályba lépett tizenegyedik módosítás F) cikk (2) bekezdésén, valamint a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 22. § (1) bekezdésének b) pontján alapul.

[38] A másodfokú eljárás során a felperesek a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IMr.) 2. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira hivatkozva személyenként 111.000 forint, mindösszesen 666.000 forint perköltséget számítottak fel, az alperes az IMr. 4. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel bírói mérlegelés alapján kérte a perköltsége megállapítását. Az ítéltábla a felperesek személyenként felmerülő (60.000 forint ügyvédi alpmunkadíjból, 16.000 forint irodai költségátalányból, tárgyalásonként 20.000 forint útiköltségből és 15.000 forint tárgyalásonkénti díjból álló) igényét eltúlzott mértékűnek ítélte, tekintettel arra, hogy őket az eljárás során mindvégig ugyanazon jogi képviselő képviselte, a beadványok száma, terjedelme, tartalma valamennyi felperesnél megegyezett, valamint a fellebbezési eljárás

során a másodfokú bíróság – a felperesek egyesített perében – mindössze egy tárgyalást tartott. A felpereseket képviselő szakszervezeti tisztségviselő perköltség iránti igényt nem jelentett be, ezért az ő munkadíjával a másodfokú bíróságnak számolnia nem kellett. Az aránytalanság kiküszöbölése céljából a felpereseket együttesen megillető perköltség összegét a fentebb kifejtett szempontokra és azok alapján az ügyvédi tevékenység munka- és időigényére figyelemmel az IMr. 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte; az alperes perköltségét pedig az IMr. 3. § (2), (5)-(6) bekezdései alapján, ugyanezen szempontok mentén ezzel egyező összegben határozta meg. Megállapította továbbá, hogy a felek által előterjesztett fellebbezések egyaránt alaptalannak bizonyultak, ezért a pernyertesség - pervesztesség aránya 50-50%, a felek által előterjesztett beadványok száma és terjedelme – azok releváns tartalmát tekintve – megegyezik. Mindezekre tekintettel a Kp. 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1)-(2), (5), 82. § (1)-(2) bekezdései és 83. § (2) bekezdésének második fordulata alapján – az IMr. 2. § (1)-(2) és 3. § (2), (5)-(6) bekezdéseit is figyelembe véve – akként rendelkezett, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

[39] A részleges (50-50%-os) pernyertességre és pervesztességre tekintettel a felek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű fellebbezési illetéket 50-50%-ban lennének kötelesek viselni, azonban az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége, illetve a felpereseknek a munkavállalói költségkedvezmény megállapításáról és érvényesítésének szabályairól szóló 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet 1. §-a szerinti munkavállalói költségkedvezményre jogosultsága folytán az a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[40] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2023. január 10.

dr. Antal Regina s.k.	dr. Kincsesné dr. Szalai Kornélia s.k.	dr. Kecskés Zsófia s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró